

Uchwała Nr XII/ 98 /15
Rady Miejskiej w Trzebiatowie
z dnia 24 września 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2015 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594¹) Rada Miejska w Trzebiatowie, uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Trzebiatów na lata 2015 – 2020, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Trzebiatowa.

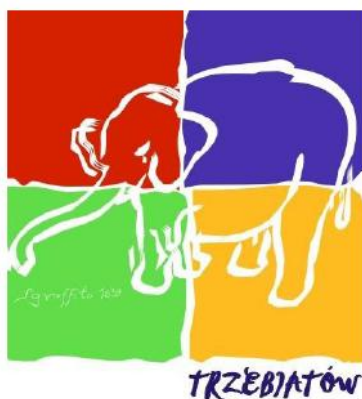
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Miroslaw Makarewicz

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2013, poz. 645 i poz. 1318, z 2014 r. poz. 379 i poz. 1072.

Załącznik
do Uchwały Nr XII/ 98 /15
Rady Miejskiej w Trzebiatowie
z dnia 24 września 2015 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TRZEBIATÓW NA LATA 2015 - 2020

Trzebiatów, wrzesień 2015 r.

Spis treści

PODMIOT I PRZEDMIOT STRATEGII	4
UWARUNKOWANIA FORMALNO – PRAWNE	5
ZASADY STRATEGII I ROLA SAMORZĄDU GMINY TRZEBIATÓW	9
UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE	11
SCENARIUSZE I WIZJA ROZWOJU	18
WYZWANIA I CELE	21
SYSTEM REALIZACJI	23
WSKAŹNIKI MONITOROWANIA CELÓW STRATEGII	28

PODMIOT I PRZEDMIOT STRATEGII

Strategia rozwoju gminy Trzebiatów jest jednym z kluczowych elementów planowania rozwoju lokalnego i długofalowego zarządzania gminą. W swych założeniach Strategia pozwolić ma na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych.

Przy opracowaniu niniejszej Strategii przyjęto model ekspercko-partycypacyjny, który polegał na możliwie szerokim udziale społeczności lokalnej oraz władz gminy, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów i konsultantów zewnętrznych.

Konieczność posiadania aktualnej strategii podyktowana jest nie tylko potrzebą skonsultowania z mieszkańcami przez władze gminy Trzebiatów kierunków rozwoju na najbliższe lata, ale też wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym, oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której strategię gmin zostały zaliczone – obok Strategii Rozwoju Kraju, strategii sektorowych, Strategii Rozwoju Województwa, oraz strategii powiatowych – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju.

Ze względu na wagę przyjętych celów strategicznych i operacyjnych założono, że Strategia będzie dokumentem długookresowym, a czas jej realizacji przypadnie na lata 2015-2022. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne ze obowiązującymi praktykami planistycznymi oraz pozwoli na dostosowanie strategii do rozpoczynającej się nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Z uwagi na długi okres obowiązywania Strategii przyjęto, że powinien to być dokument bardziej uniwersalny, wskazujący w sposób ogólny kierunki rozwojowe. W krótszej perspektywie, w zależności od możliwości formalno-organizacyjnych, finansowych, dostępności środków unijnych, oraz innych uwarunkowań społeczno-gospodarczych, Strategia uzupełniana będzie instrumentami o charakterze operacyjnym.

Kształt Strategii Rozwoju Gminy Trzebiatów determinuje 6 założeń brzegowych:

1. Strategia uwzględni specyfikę uwarunkowań rozwojowych różnych części gminy wskazując, że nie wszystkie wyzwania rozwojowe mają wszędzie taki sam charakter i ciężar gatunkowy.

2. Strategia obejmuje wyłącznie te zagadnienia, na które Samorząd gminny i jego partnerzy w regionie mają rzeczywisty wpływ.
3. Strategia jest selektywna i skoncentrowana na definiowaniu celów odzwierciedlających dokonane wybory strategiczne.
4. Strategia nie skupia się na sprawach o charakterze rutynowym, należących do sfery bieżącego funkcjonowania oraz wykonywania zadań i obowiązków prawnych przez podmioty działające w gminie.
5. Strategia jest narzędziem kreowania rozwoju, ukierunkowując dostępne instrumenty finansowe i regulacyjne.
6. Strategia wyznacza cele poddające się weryfikacji i ustanawia zobowiązania do określonych działań i efektów.

UWARUNKOWANIA FORMALNO – PRAWNE

- ustawa o zadach prowadzenia polityki rozwoju

Nowelizacja ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (u.z.p.p.r.) w brzmieniu znówelizowanym ustawą z 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 379), która weszła w życie w dniu 8 kwietnia 2014 r. wprowadza rozwiązania, które pozwolą na jak najszybsze, a zarazem prawidłowe i efektywne wykorzystanie środków z nowego budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Nowelizacja wprowadza umowę partnerstwa oraz programy służące jej realizacji, których zapisy determinują możliwości aplikowania o środki unijne przez wszystkich beneficjentów, w tym również gminę Trzebiatów. W umowie partnerstwa zapisano uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków z budżetu UE. Zatwierdzona przez Komisję Europejską umowa określa sposób wydawania środków: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz wspierających sektor morski lub rybacki. Na podstawie tej umowy opracowywano krajowe i regionalne programy, które staną się programami operacyjnymi perspektywy finansowej 2014-2020. Ustawa wprowadza ponadto instytucję kontraktu terytorialnego, który zastąpi kontrakt wojewódzki. Ma to zapewnić lepszą koordynację działań prorozwojowych podejmowanych przez rząd i samorząd. Kontrakt terytorialny będzie umową między rządem a samorządem regionalnym,

określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju i województwa. Będzie w nim zapisany również sposób finansowania, koordynacji i realizacji tych działań, a także dofinansowanie programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności.

- ustawa o samorządzie gminnym

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, gmina jest „wspólnotą samorządową posiadającą odpowiednie terytorium, wykonującą zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność”. Artykuł 7 powyższej ustawy dokładnie precyzuje zadania gminy w zakresie zaspokajania potrzeb zbiorowych wspólnoty. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju powoduje jednak, że gminy ze względu na ograniczoną ilość środków budżetowych nie mogą pozwolić sobie na rozpraszanie środków finansowych na nieefektywne lub chybione inicjatywy. W związku z tym konieczne staje się opracowanie dokumentu o charakterze strategicznym, który ukierunkuje realizację zadań pod kątem określenia najpilniejszych potrzeb społeczności lokalnej i kierunków zaangażowania środków finansowych, zarówno własnych, jak i tych pozyskanych z zewnątrz.

Należy ponadto zauważyć, że strategie rozwoju lokalnego uzyskały usankcjonowanie prawne w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której określono, iż strategiami rozwoju są: Strategia Rozwoju Kraju, strategie sektorowe, strategie rozwoju województw, strategie rozwoju lokalnego (w tym strategie rozwoju powiatów oraz strategie rozwoju gmin).

Obecnie przyjęty przez rząd projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw przewiduje zwiększenie samodzielności i elastyczności działania jednostek samorządu terytorialnego oraz ułatwienie współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Rozwiązania prawne stanowiąc będą formalne uzupełnienie procesów otwierania się polskich samorządów na współpracę, przyczyniając się tym samym do odejścia od myślenia w kategorii tylko własnego budżetu i granic administracyjnych.

- Strategia Rozwoju Województwa

Samorząd województwa jest odpowiedzialny za kreowanie polityki rozwoju regionalnego. Podstawę jej kształtowania stanowi strategia rozwoju województwa – długookresowy dokument określający kierunki polityki i wytyczający cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Określono nim 6 celów strategicznych:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania,
2. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu,
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu,
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami,
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności,
6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Celom strategicznym przyporządkowano 36 celów kierunkowych. Poszczególnym celom kierunkowym przypisano działania, opisujące sposoby postępowania właściwe do uzyskania poszczególnych celów. Podmiotem realizującym tak sformułowane cele i działania jest cała społeczność województwa, nie zaś tylko jego instytucje samorządowe.

Zapisy strategii wojewódzkiej skoordynowano z celami dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym: Strategią Rozwoju Kraju, Narodową Strategią Spójności, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, a także z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

- fundusze unijne 2014-2020

Zgodnie z Umową Partnerstwa (dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa) Minister Infrastruktury i Rozwoju przygotowuje krajowe programy operacyjne finansowane w ramach polityki spójności, a Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – krajowe programy operacyjne finansowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Natomiast zarządy województw przygotowują regionalne programy operacyjne finansowane w ramach polityki spójności. Powyższe instytucje są odpowiedzialne również za przeprowadzenie wszystkich niezbędnych procedur, takich jak ewaluacja ex-ante, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko oraz konsultacje społeczne.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WZ) jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa. Tematyczny zakres oraz logika interwencji RPO WZ są zdeterminowane m.in.:

- ☒ zapisami regionalnych dokumentów programowych, takie jak Strategia Rozwoju Województwa, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, pozostałe strategie sektorowe oraz wynikające z nich tworzone obecnie, Programy Strategiczne wraz z towarzyszącymi im diagnozami, analizami i konsultacjami, które pozwoliły na zidentyfikowanie aktualnych potrzeb, wyzwań i szans regionu,
- ☒ doświadczeniami i dobrymi praktykami powstałymi w trakcie realizacji RPO WZ na lata 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (szczególnie cenne wydają się doświadczenia związane z implementacją instrumentów finansowych w ramach europejskich inicjatyw JEREMIE i JESSICA),
- ☒ strategiczne kierunki i zasady rozwoju przyjęte na poziomie Polski i Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020, w tym *EUROPA 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, a także wynikające z niej dokumenty regulujące zasady realizacji polityki spójności (takie jak rozporządzenia dotyczące funduszy strukturalnych, Wspólnotowe Ramy Strategiczne, Umowa Partnerstwa, Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020) oraz krajowe dokumenty strategiczne.

RPO WZ jest współfinansowane z dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. RPO WZ jest realizowany na obszarze województwa zachodniopomorskiego, zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Gmina Trzebiatów jest uprawniona do aplikowania o wsparcie inwestycji i projektów zarówno ze środków krajowych, jak i regionalnego programu operacyjnego.

ZASADY STRATEGII I ROLA SAMORZĄDU GMINY TRZEBIATÓW

Samorząd gminy Trzebiatów angażuje się w organizowanie i prowadzenie interwencji ukierunkowanej na procesy rozwojowe zachodzące w gminie i regionie. Jego zasadniczym zadaniem jest umacnianie pozycji konkurencyjnej gminy i województwa, przeciwdziałanie pogłębianiu się dysproporcji wewnątrz gminy i regionu, oraz zapewnienie stabilnych podstaw jego długotrwałego i bezpiecznego rozwoju.

Interwencja w tym zakresie musi być prowadzona ze świadomością realnych możliwości i ograniczeń wynikających z pozycji ustrojowej gminy, jej kompetencji i pozostających w jej dyspozycji zasobów. Nie wyczerpuje ona zatem wszystkich aspektów, które mogą odnosić się do potrzeb i uwarunkowań związanych z funkcjonowaniem gminy i regionu.

A. ZASADY REALIZACJI STRATEGII GMINY

Dla powodzenia realizacji Strategii gminy Trzebiatów należy dążyć, aby wszystkie podmioty zaangażowane w jej realizację kierowały się niżej opisanymi zasadami.

Realizacja Strategii musi być prowadzona przede wszystkim zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Są to zasady: **zrównoważonego rozwoju** (poprawa poziomu życia mieszkańców wymaga zapewnienia równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej); **subsydiarności** (samorząd gminy realizuje jedynie te cele i przedsięwzięcia, które mogą być realizowane dostatecznie efektywnie na poziomie lokalnym); **programowania rozwoju** (Strategia jest wsadem merytorycznym dla wdrażanej przez samorząd województwa nowej generacji narzędzi realizacyjnych w postaci skoordynowanej wiązki programów, uruchamianych we współdziałaniu z innymi gminami i powiatami); **sprawności administracji** (instytucje publiczne realizujące Strategię powinny działać efektywnie, skutecznie oraz w przejrzysty sposób podejmować decyzje, dobrze współpracować między sobą, a także coraz pełniej zaspokajać oczekiwania i potrzeby mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i turystów).

Z przedstawionymi wyżej zasadami ogólnymi prowadzenia polityki rozwoju powiązane są zasady determinujące mechanizmy jej wdrażania:

1. **Zasada partnerstwa** oznacza, że należy wzmacniać współpracę podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii, która prowadzi do uzgodnionej realizacji inicjatyw i działań, zapewnia koordynację planowanych i realizowanych działań, stwarza możliwości

zwiększenia skuteczności wydatkowania środków publicznych. Zastosowanie tej zasady uwzględnia również proces angażowania w procesy decyzyjne i wykonawcze partnerów społecznych i gospodarczych. Realizacja tej zasady daje możliwość realizacji przedsięwzięć ważnych dla gminy, realizowanych w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego, które kładzie nacisk na realizację przedsięwzięć efektywnych ekonomicznie, w szczególności angażujących kapitał prywatny, co prowadzi do wzmocnienia oddziaływania i skuteczności interwencji publicznej.

2. **Zasada promowania zatrudnienia** oznacza, że Strategia skupia się na przedsięwzięciach wspierających tworzenie trwałych miejsc pracy, w szczególności w branżach decydujących o pozycji konkurencyjnej gminy.

3. **Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią** oznacza, że realizacja Strategii uwzględnia wymogi kształtowania ładu przestrzennego, zapewniając poszanowanie i efektywne wykorzystanie ograniczonego zasobu przestrzeni, w tym presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo.

4. **Zasada równości szans, niedyskryminacji i integracji społecznej** oznacza, że realizacja Strategii będzie uwzględniać i promować włączenie społeczne i równość wszystkich mieszkańców bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

5. **Zasada promowania postaw obywatelskich** oznacza, że realizacja Strategii będzie sprzyjać tworzeniu warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowaniu i umacnianiu pożądanych postaw proekologicznych, kulturalnych, prozdrowotnych, przedsiębiorczych, a także podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

6. **Zasada tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji** oznacza, że wyznacza się obszary wyróżniające się specyficznym zestawem cech społecznych, gospodarczych lub środowiskowych, które decydują o występowaniu na ich terenie strukturalnych barier rozwoju lub trwałych i możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, wobec których winna być adresowana adekwatna tematycznie interwencja publiczna.

7. **Zasada korzystnego oddziaływania na środowisko** oznacza, że przedsięwzięcia identyfikowane jako istotne dla realizacji Strategii analizowane będą przez pryzmat kryterium efektu środowiskowego promującego poprawę efektywności wykorzystania zasobów i redukcję negatywnych oddziaływań środowiskowych lub działania kompensujące.

B. ROLA SAMORZĄDU GMINY TRZEBIATÓW

1. Układ celów Strategii wyznacza zakres oferty wspólnego działania Samorządu gminy skierowanej do kluczowych partnerów w gminie i regionie. Odnosi się ona do wybranych barier i potencjałów rozwojowych, których uwzględnienie stwarza największe szanse na wywołanie zauważalnych i korzystnych zmian na terenie gminy.

2. W zależności od analizowanego celu Samorząd gminy będzie pełnił różne role w procesie realizacji Strategii:

a) **Inwestora** – podmiotu bezpośrednio realizującego i współfinansującego kierunki działań zidentyfikowane w Strategii poprzez projekty własne lub partnerskie;

b) **Koordynatora** i lidera działań rozwojowych – podmiotu opracowującego i aktualizującego Strategię, odpowiadającego za jej realizację, określającego zobowiązania, wyznaczającego jednostki realizacyjne i monitorującego realizację, a także zarządzającego środkami zewnętrznymi (w tym pochodzącymi z UE) ukierunkowanymi na osiągnięcie celów Strategii;

c) **Inspiratora** – podmiotu inicjującego i wspierającego kluczowe dla gminy przedsięwzięcia rozwojowe wynikające ze Strategii, które są realizowane na innych poziomach zarządzania publicznego, w szczególności na poziomie powiatowym i wojewódzkim.

UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE

Gmina Trzebiatów jest położona w obszarze intensywnego rozwoju – w skali województwa – związanego z dostępem do wybrzeża Bałtyku i skoncentrowanego na nim intensywnego zagospodarowania turystycznego. W coraz większym stopniu istnieje potrzeba dywersyfikacji jego charakteru i wprowadzenia nowych form aktywności ekonomicznej, niemniej w ciągu nadchodzącej dekady turystyka i powiązanie z nią sektory działalności usługowej oraz produkcyjnej będą dominującym źródłem utrzymania ludności w regionie. Z racji małej ilości miejscowości położonych bezpośrednio nad Bałtykiem gmina Trzebiatów w nieco mniejszym stopniu odczuwa ograniczenia wynikające z prymatu monokultury turystycznej, a zarazem posiada potencjał dla pełniejszego zagospodarowania w tej dziedzinie.

Istotne znaczenie ma dostępność komunikacyjna gminy. Pozostaje ona niezadowolająca z punktu widzenia potrzeb obsługi ruchu turystycznego i warunków rozwoju działalności gospodarczej. Rozbudowa drogi krajowej nr 6 oraz modernizacje dróg wojewódzkich

przyczynią się do znaczącej poprawy warunków prowadzenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej na terenie Gminy.

Powiat gryficki i gmina Trzebiatów znajdują się poza bezpośrednim obszarem oddziaływania Kołobrzegu, ale należy oczekiwać, że wraz z budową struktur i potencjału Koszalińsko – Kołobrzesco – Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego oddziaływanie tego ośrodka na cały rejon środkowego wybrzeża oraz na Wybrzeże Trzebiatowskie będzie rosło. Jeszcze mniejsze znaczenie ma oddziaływanie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jako systemu powiązań funkcjonalnych najsilniejszego ośrodka dyfuzji rozwoju w regionie. Także w ograniczonym stopniu wpływa obecnie na poprawę sytuacji rozwojowej gminy sąsiedztwo gminy Gryfice i jej stołecznego ośrodka miejskiego. Gmina Trzebiatów w swej polityce rozwojowej musi uwzględniać konkurencyjną aktywność gmin ościennych: gminy Rewal i gminy wiejskiej Kołobrzeg.

Dominującym ośrodkiem i centrum gospodarczym gminy jest miasto Trzebiatów położone w centralnej części obszaru. Koncentruje ono rynek pracy, usługi publiczne, jest też węzłem komunikacyjnym oraz centrum administracyjnym obszaru. W obrębie gminy powiązania funkcjonalne mają układ promienisty między ośrodkiem centralnym a poszczególnymi miejscowościami. Intensywniejsze są powiązania miasta z częścią północną, gdzie koncentruje się potencjał turystyczny. W zakresie dostępności do usług publicznych oraz w ograniczonym stopniu w wymiarze gospodarczym gmina Trzebiatów pozostaje w związkach funkcjonalnych z miastem Gryfice i jego otoczeniem. Ponadto mieszkańcy gminy Brojce zasilają miejscowy rynek pracy, z kolei nadmorskie miejscowości gmin Rewal – szczególnie w okresie sezonu wakacyjnego – dają zatrudnienie mieszkańcom gminy Trzebiatów, a także są rynkiem zbytu dla usług i produktów.

Powiązania funkcjonalne na omawianym obszarze cechuje stosunkowo niska intensywność, adekwatne do siły oddziaływania kluczowych ośrodków miejskich i ich potencjału gospodarczego i ludnościowego. Podejmowane działania prorozwojowe powinny być ukierunkowane na rozwój tego typu powiązań w celu wzmocnienia i intensyfikacji relacji gospodarczych, wzbogacenia i dalszej dywersyfikacji lokalnego rynku pracy, a także integracji rejonu gminy z innymi częściami obszaru nadmorskiego jako najbardziej dynamicznie rozwijającej się – obok SOM – części województwa. Brak zdeteterminowania przez gospodarkę turystyczną w tradycyjnej postaci może przy tym stanowić czynnik

sprzyjający kreowaniu atrakcyjności Trzebiatowa jako obszaru ekspansji inwestycyjnej i realizacji nowych form działalności gospodarczej.

Potencjał rozwojowy gminy i jej pozycja konkurencyjna w bezpośrednim stopniu zależy od dynamiki i kierunku procesów demograficznych. Ich natężenie przesądzi o zdolności obszaru do utrzymania masy odtworzeniowej, istniejącego kształtu sieci osadniczej oraz systemu administracyjnego. Zahamowanie i odwrócenie niekorzystnych zjawisk depopulacyjnych jest najważniejszym wyzwaniem rozwojowym, jego osiągnięcie przełoży się na przywrócenie dynamiki rozwojowej.

Wciąż znaczącym czynnikiem rozwojowym jest transfer środków unijnych dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz innych programów dystrybuowanych na poziomie regionalnym i krajowym. Aktywne i efektywne programowanie rozwoju wraz z operatywnością w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania zapewnia gminie znaczący impuls rozwojowy, przy czym stale zwiększa się znacznie endogenne czynniki wzrostu – przedsiębiorczości, podstawowych zdolności innowacyjnych, sprawności we wprowadzaniu powiązań kooperacyjnych. Osiąganiu tych celów poświęcona jest aktywność samorządu lokalnego nakierowana na maksymalizowanie pozytywnego wpływu polityki regionalnej na sytuację w gminie. Znacząca rolę odgrywa też budowanie twórczych i przynoszących wielokierunkowe korzyści powiązań z jednostkami samorządu terytorialnego. Tym samym teren gminy staje się silnym elementem systemu relacji gospodarczych i społecznych w dynamicznie rozwijającym się pasie wybrzeża.

SYTUACJA WYJŚCIOWA

1. Położenie w północnej części województwa zachodniopomorskiego, nad Bałtykiem, daje gminie ogromny potencjał turystyczny. Poza wybrzeżem obfitującym w szerokie piaszczyste plaże, gmina szczyci się czystym jeziorem oraz cennymi przyrodniczo terenami, które zapewniają świetne warunki do uprawiania wszelkich form turystyki aktywnej.
2. W małych miejscowościach widoczne są nie tylko ograniczenia w dostępie do instytucji kultury, ale także niska świadomość kulturowa mieszkańców oraz brak nawyków uczestniczenia w kulturze. Na niski potencjał kulturowy regionu składa się zły stan infrastruktury oraz niedostatki w ilości podejmowanych inicjatyw lokalnych.
3. Gmina Trzebiatów ma bardzo korzystną strukturę gospodarstw rolnych, pozwalającą na optymalizację efektywności produkcji roślinnej. 46% gospodarstw rolnych ma powierzchnię 10ha i więcej.
4. Na terenie gminy notuje się bardzo korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Z drugiej strony bogactwo obszarów cennych przyrodniczo (w tym obszarów Natura 2000, siedliskowych, występowanie dużej ilości chronionych okazów fauny i flory, przebiegające przez teren gminy szlaki ekologiczne), obszarów cennych krajobrazowo powodują, że wykorzystanie tych zasobów jest mocno ograniczone.
5. Specyficznym obszarem, w którym gmina może odegrać ważną rolę, jest rybactwo i przetwórstwo rybne. Istniejące na terenie gminy dwa duże i jedno średnie przedsiębiorstwa elastycznie dostosowują się do zmiennych warunków gospodarczych. Dostrzegły one również szansę we współpracy, zaś silne stowarzyszenia branżowe umacniają ich pozycję na polskim rynku.
6. W ostatnich latach w województwie zachodniopomorskim z dużym zainteresowaniem spotkało się gospodarowanie metodami ekologicznymi. Od wielu lat województwo jest krajowym liderem tak pod względem powierzchni gospodarstw ekologicznych, jak i ilości tych gospodarstw. Wspomniana korzystna struktura i atrakcyjne położenie może być przesłanką do rozwoju rolnictwa ekologicznego i tworzenia grup producenckich na terenie gminy. Rozwój w najbliższych latach wzrostu ekologicznej produkcji towarowej oraz przetwórstwa produktów ekologicznych może spowodować, że gmina zyska bardzo perspektywiczną specjalizację, która należy do jednych z najdynamiczniej rozwijających się w Unii Europejskiej.

7. Rozwój gminy jest silnie determinowany jej nadmorskim położeniem. Obszar gminy można podzielić na strefę pasa nadmorskiego – uzależnioną od rozwoju turystyki wypoczynkowej bazującej na wykorzystaniu Morza Bałtyckiego, oraz część południową o rozbudowanych funkcjach rolniczych.
8. Gmina słabo wykorzystuje zasoby wód śródlądowych – rzeki Regi i Jeziora Resko Przymorskie, w oparciu o które można rozwinąć aktywną turystykę wodną.
9. Gmina ma dogodne warunki i wieloletnie tradycje w hodowli koni i uprawiania turystyki i sportów konnych. Niestety wieloletnie zaniedbania w tym obszarze doprowadziły do marginalizacji tego potencjału.
10. W gminie utrzymuje się ujemne saldo migracji. W okresie 2002-2012 liczba ludności spadła o 1,6%, podczas gdy w gminach sąsiednich (Rewal, Kołobrzeg) notowano przyrost ludności.
11. Gmina jest dobrze wyposażona w infrastrukturę komunalną. Z wodociągów korzysta 94% ludności, 81% korzysta z oczyszczalni ścieków, 72% korzysta z instalacji gazowej. Na tle sąsiadów jednak wyraźnie jednak odstaje w zakresie stopnia realizacji sieci kanalizacyjnej (68% w stosunku do 95% w gminie Rewal i 99% w gminie wiejskiej Kołobrzeg).
12. Gmina notuje wyraźne dysproporcje w stosunku do ościennych gmin w zakresie infrastruktury turystycznej. Statystyka publiczna odnotowała tylko 33 obiekty turystyczne w gminie Trzebiatów, zaś gmina Rewal ma ich ponad czterokrotnie więcej, a gmina wiejska Kołobrzeg ponad połowę więcej. Deficyty te potęgują się przy analizie ilości udzielonych noclegów – blisko 270 tys, noclegów udzielonych w gminie Trzebiatów to 2/3 wyniku gminy Kołobrzeg i zaledwie 1/3 udzielonych noclegów na terenie gminy Rewal.
13. Kwestią niezwykle istotną z punktu widzenia rozwoju turystyki (głównie zagranicznej), jest to, że województwo od zachodu graniczy z niemieckimi krajami związkowymi, Brandenburgią i Meklemburgią-Pomorzem Przednim. Jak pokazują dane GUS najliczniejszą grupą turystów zagranicznych w Zachodniopomorskim byli właśnie Niemcy.
14. Jak pokazują wyniki badań ruchu turystycznego na terenie województwa, najliczniejszą grupą turystów przybywających do Zachodniopomorskiego są osoby w wieku 18-24 oraz powyżej 50. roku życia. Wskazywałoby to na konieczność przygotowania odrębnej oferty turystycznej, która spełni oczekiwania zarówno młodszych (stawiających przede wszystkim na turystykę aktywną oraz na imprezy/rozrywkę), jak i starszych odwiedzających (chcących wypoczywać).

15. Statystyka publiczna dobitnie potwierdza, że oferta turystyczna gminy nie jest dostosowana do potrzeb turysty zagranicznego. Ilość noclegów udzielonych tej grupie klientów jest 5-9 krotnie mniejsza od udzielonych w ościennych gminach.
16. Statystycznie turyści zatrzymują się w gminie na blisko 8 dni, a turyści zagraniczni na 7 dni (w gminach nadmorskich średni okres pobytu turystów krajowych i zagranicznych wynosi 4-10 dni; co ciekawe w gminie Międzyzdroje średni czas pobytu turystów krajowych i zagranicznych jest najkrótszy i wynosi ok. 5 dni). Celem strategicznym regionu jest wydłużenie sezonu turystycznego i jednocześnie czasu pobytu turystów.
17. Niższe wyniki w zakresie obsługi ruchu turystycznego są m.in. pokłosiem 2-3 krotnie niższego zatrudnienia w tej branży. Przy czym biorąc pod uwagę udział zatrudnionych w tej branży w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym to relacje te wynoszą są trzykrotnie mniejsze w stosunku do gminy Kołobrzeg i czternastokrotnie mniejsze w stosunku do gminy Rewal.
18. Okres największego natężenia życia kulturalnego w gminie przypada głównie na miesiące letnie i koncentruje się przede wszystkim w Trzebiatowie i Mrzeżynie. Odbywa się wtedy wiele imprez, w tym imprez cyklicznych.
19. Przedsiębiorczość ludności w gminie na poziomie 7,51 - liczona jako stosunek liczby podatników PIT prowadzących działalność gospodarczą oraz podatników CIT na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym - jest niższa niż średnia wojewódzka (9,0), oraz o 30-60% niższa od mieszkańców sąsiednich gmin. Gmina jest też stosunkowo uboga w spółki prawa handlowego i podmioty zatrudniające więcej niż 9 osób, które z natury mają większy potencjał do tworzenia nowych miejsc pracy i inwestowania.
20. Związana z przedsiębiorczością relatywnie niższa aktywność inwestycyjna dodatkowo opóźnia rozwój bazy turystycznej, a dogonienie tempa rozwoju gmin ościennych (i tym samym próba przechwycenia części ich klientów) staje się coraz trudniejsze.
21. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniosła 11,8% i jest niższa od średniej w powiecie (13,6%), jednak gorsza od średniej wojewódzkiej (10,0%). Co ciekawe sytuacja na rynku pracy w gminie jest lepsza od znacznie lepiej rozwiniętej branży turystycznej Rewala (wskaźnik w gminie Rewal wynosi 12,6%).
22. Poziom jakości życia w gminie zbliżona jest do średniej wojewódzkiej, choć infrastruktura przedszkolna wydaje się być mocno niedoinwestowana – tylko 50,8% dzieci jest objęta wychowaniem przedszkolnym i od trzech lat wskaźnik ten ma trend malejący (z czego tylko 6,6% przypada na dzieci mieszkające na wsi).

23. Struktura wiekowa społeczności gminnej jest analogiczna do struktury ludności całego województwa. Można jednak w tej populacji wyróżnić dwie dominujące grupy: osoby w wieku 25-35 lat oraz osoby w wieku 50-60 lat. Wskaźnik obciążenia demograficznego na poziomie 0,51 świadczy o niewielkiej przewadze ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym nad ludnością w wieku produkcyjnym.
24. Z analizy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego dotyczącego Specjalnej Strefy Włączenia wynika, że gmina Trzebiatów na tle wszystkich gmin województwa znajduje się w grupie gmin, które nie odnotowały deficytów w obszarach: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, czy ubóstwo. W związku z powyższym gmina nie została zakwalifikowana przez samorząd województwa do objęcia specjalną interwencją w latach 2014-2020 mającą na celu dorównanie do średniej dla województwa w tych obszarach.
25. Barię w dynamicznym rozwoju gminy są ograniczone możliwości jego finansowania z budżetu gminy. Wskaźniki zadłużenia gminy zbliżają się do ustawowych progów określonych w ustawie o finansach publicznych. Wymuszać to będzie konieczność poszukiwania nowych form realizacji kluczowych dla gminy inwestycji, w tym także poprzez zacieśnienie współpracy samorządu z sektorem przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych.
26. Za porządek publiczny i bezpieczeństwo odpowiadają: Komisariat Policji w Trzebiatowie, Ochotnicza Straż Pożarna (z własną sekcją pływacką), wspomagana przez komendę powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Gryficach dysponującą specjalistycznym sprzętem, oraz placówka Pogotowia Ratunkowego. W Gryficach znajduje się szpital wojewódzki, będący ogólnopolskim centrum leczenia poparzeń. Akcje ratunkowe na morzu kierowane są ze stacji ratownictwa morskiego Służby SAR w Kołobrzegu i Dziwnowie.
27. Na terenie gminy znajdują się dwa garnizony wojskowe: 78 Pułk Rakietowy Obrony Powietrznej w Mrzeżynie, oraz 36 Brygada Zmechanizowana w Trzebiatowie.
28. Dostęp do specjalistycznej opieki jest utrudniony ze względu na: nierównomierne rozmieszczenie przestrzenne placówek; gorszą komunikację pomiędzy wsiami a ośrodkami specjalistycznej opieki zdrowotnej; patologie związane z finansowaniem funkcjonowania służby zdrowia; niską świadomość – zwłaszcza mieszkańców wsi – w zakresie prewencji i profilaktyce w ochronie zdrowia.

SCENARIUSZE I WIZJA ROZWOJU

Biorąc pod uwagę wskazane uwarunkowania rozwojowe oraz sytuację wyjściową gminy w momencie przystępowania do aktualizacji Strategii niezbędne jest przyjęcie logiki określania i wdrażania celów rozwojowych. Działanie to ma charakter ściśle programowy i polega na identyfikacji i ocenie możliwych scenariuszy rozwoju z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych oraz dostępnych na poziomie gminy instrumentów działania. Przebieg, charakter i natężenie poszczególnych uwzględnianych procesów może ulegać zmianie, nie należy zatem oczekiwać realizacji poszczególnych scenariuszy ściśle według przewidywanego przebiegu. Mają one natomiast charakter konstrukcji hipotetycznych, służących wyborowi najbardziej efektywnego sposobu postępowania przez społeczność, dla której formułowana jest Strategia.

Praca nad formułowaniem scenariuszy jest immanentnym elementem procesu formułowania Strategii. Ich ostateczny kształt jest wynikiem analizy różnych koncepcji pośrednich i dokonywanych przybliżeń, zapisem formułowanych przesadzeń, a także wypracowanej koncepcji odpowiadającej wielokierunkowej analizie uwarunkowań i procesów rozwojowych. W konsekwencji scenariusz obejmujący przybliżenie uznane za najbardziej adekwatne w świetle dostępnej wiedzy i konsekwentnej analizy danych stanowi podstawę do sformułowania wizji rozwoju dla obszaru Gminy.

Scenariusz I – „optymistyczny”

Wobec postępującej degradacji ościennych ośrodków miejskich i załamania stabilności finansowej gmin nadmorskich gmina Trzebiatów z ustabilizowanym i zrównoważonym budżetem wykazuje duży impet rozwojowy oparty na rozwoju przedsiębiorczości i napływie inwestycji. Pojawienie się na jej obszarze kilku znaczących pracodawców zapewniło stabilizację rynku pracy, a jednocześnie stanowiło impuls dla kolejnych inwestorów. Rosną przychody z podatków, co pozwala na rosnące zaangażowanie samorządu w podejmowanie inwestycji komunalnych. Impulsy rozwojowe uzyskują zarówno miejscowość stołeczna, jak i obszary wiejskie znajdujące się obecnie na peryferiach procesów modernizacyjnych oraz poza sferą ingerencji samorządu.

Następuje intensywny rozwój ośrodków nadmorskich na terenie gminy Trzebiatów przy zachowaniu zrównoważonej presji na środowisko naturalne pozwala na wydłużenie sezonu turystycznego.

Nowoczesne połączenia komunikacyjne przyczyniają się do nasilenia ruchu drogowego na obszarze gminy. W pewnym stopniu wpływa to na obniżenie jakości życia mieszkańców, wzrost zagrożenia w ruchu drogowym, a także na zwiększone obciążenie środowiska naturalnego, ale w ogólnym rozrachunku przyczyni się do znacznego zwiększenia ruchu turystycznego, popytu na rynku pracy oraz wzmocnienia potencjału gospodarczego.

W przedsięwzięciach inwestycyjnych w znacznie większym stopniu udaje się wykorzystywać mechanizm partnerstwa publiczno – prywatnego, przez co poszczególne podobszary uzyskują znaczący impet rozwojowy przy jednoczesnym ograniczeniu zaangażowania finansowego samorządu.

Gmina z powodzeniem eksploatuje swój potencjał kulturowy i staje się ważnym ośrodkiem na kulturowej mapie regionu, co przejawia się organizacją renomowanych wydarzeń o zasięgu wojewódzkim i międzynarodowym. W konsekwencji powoduje to stały, znaczący napływ turystów i uczestników wydarzeń, a także zainteresowania inicjatywami inwestycyjnymi na rzecz instytucji i przedsięwzięć ze sfery kultury. Powstają w tym obszarze miejsca pracy, dynamicznie rozwija się współpraca międzynarodowa.

Scenariusz II – „pesymistyczny”

W wyniku niekorzystnych tendencji demograficznych i presji rozwojowej ościennych gmin oraz większych ośrodków miejskich.

Następuje gwałtowne ograniczenie bazy podatkowej skutkujące zmniejszeniem możliwości podejmowania działań inwestycyjnych, a nawet realizacji bieżących działań związanych z realizacją ustawowych obowiązków i obsługą zobowiązań

Położone peryferyjnie i wyludniające się miejscowości ulegają postępującej degradacji. Transfery społeczne – stale rosnące i obejmujące coraz większą populację mieszkańców gminy – stają się głównym źródłem utrzymania ludności obszarów wiejskich, ale nie są wystarczające do przełamania bariery niesamodzielności ekonomicznej.

Następuje wycofanie z obszaru gminy kluczowych instytucji i podmiotów stanowiących o względnej równowadze rynku pracy (w tym jednostki wojskowej). Co prawda działalność podtrzymują tradycyjni pracodawcy, ale i ich działalność nie jest rozwijana. Poszerza się

różnica w wysokości nakładów inwestycyjnych, zaawansowaniu technologicznym i ogólnej atrakcyjności dla prowadzenia działalności gospodarczej między obszarem gminy a gminami sąsiednimi i resztą województwa.

Gmina nie wykorzystuje swego nadmorskiego potencjału, nie udaje się wzmocnić oferty Mrzeżyna i wygenerować nowych punktów na turystycznej mapie obszaru, przez co Gmina pozostaje na peryferiach ruchu turystycznego. Niepowodzeniem kończą się także zabiegi na rzecz aktywizacji Regi.

Niekorzystny wpływ mają doraźne rozgrywki o charakterze personalno – politycznym zmniejszające zdolność do współpracy lokalnych samorządów. Gmina Trzebiatów pozostaje w związku z tym na peryferiach procesów rozwojowych, realizujących się poprzez istniejące i tworzone powiązania funkcjonalne, a także w ramach regionalnych instrumentów wsparcia rozwoju (w tym kontraktu samorządowego i innych form dystrybucji środków unijnych).

Scenariusz III – „realistyczny”

Obszar Gminy zyskuje i ugruntowuje opinie miejsca przyjaznego do życia i osiedlania się, z e stabilnym rynkiem pracy, dostępną i stale rozwijaną bazą usług publicznych, przyjaznym klimatem i brakiem niekorzystnych zjawisk związanych ze spiętrzeniem czasowym i przestrzennym ruchu turystycznego.

Notuje się stopniowy rozwój ośrodków nadmorskich na terenie gminy Trzebiatów z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju (w tym poprzez „uwolnienie” zamkniętych terenów powojaskowych).

Obszar gminy podlega zrównoważonym procesom rozwoju gospodarczego w porządku specjalizacji rolniczo – przemysłowej w części południowej oraz turystyczno – usługowej w części północnej. Te profile gospodarcze wyrażają się we wzmocnieniu przedsiębiorczości, powstawaniu nowych firm i wzroście zewnętrznego zaangażowania inwestycyjnego.

Podjęte próby integracji oferty turystycznej i innowacje w turystyce (zarówno lokalnej, jak i ponadlokalnej) stopniowo wyrównują dystans w stosunku do gminy Rewal i Kołobrzeg. Powstaje system ofert skupionych wokół biegu Regi, które składają się na stale rozwijający się produkt turystyczny.

Modernizacja dróg wojewódzkich i budowa drogi ekspresowej S6 doprowadza do zwiększenia ruchu turystycznego, popytu na rynku pracy oraz wzmocnienia potencjału gospodarczego gminy.

Zwiększenie ruchu turystycznego i potencjału gospodarczego zwiększają popyt na rynku pracy. Równolegle dokonuje się dostosowanie profilu edukacji do rzeczywistych potrzeb gminy i następuje profesjonalizacja kształcenia na wybranych kierunkach.

Przedsięwzięcia inwestycyjne oparte o mechanizm partnerstwa publiczno – prywatnego mają pełne poparcie władz samorządowych, jednak pozostają nadal w fazie załączkowej z uwagi na ogólne bariery prawno-podatkowe.

Kultura staje się wyznacznikiem oferty gminy w turystycznym i ideowym krajobrazie regionu. Zyskuje ona stabilne zaplecze finansowe, w którym środki lokalne są uzupełnione o finanse pozyskane z zewnątrz. Zwiększa się liczba imprez i wydarzeń, ich uczestnicy pochodzą z kraju i zagranicy. Sfera kultury nie uzyskuje pełnej autonomii finansowej i opiera się na aktywności samorządu w pozyskiwaniu jej finansowania, ale w wydatnym stopniu wpływa na atrakcyjność Trzebiatowa jako miejsca życia i wypoczynku.

WYZWANIA I CELE

Cel strategiczny I – Wykorzystanie i wzmocnienie potencjału przestrzeni

Cel operacyjny - Kreowanie i promocja markowych produktów turystycznych gminy

Cel operacyjny - Rozwój wysokiej jakości bazy turystycznej pasa nadmorskiego

Cel operacyjny - Poprawa dostępności drogowej do ośrodków turystycznych pasa nadmorskiego w oparciu o infrastrukturę powojсковą

Cel operacyjny – Aktywizacja terenów niezagospodarowanych

Cel operacyjny - Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa

Cel strategiczny II - Rozwój przedsiębiorstw i przedsiębiorczości

Cel operacyjny – Rozwój stref aktywności gospodarczej

Cel operacyjny – Motory trzebiatowskiej gospodarki

Cel operacyjny – Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i tradycyjnych form gospodarowania

Cel operacyjny – Wzmocnienie lokalnego rynku pracy

Cel operacyjny - Wsparcie rolnictwa ekologicznego

Cel strategiczny III - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

Cel operacyjny – Wzmacnianie potencjału ludnościowego

Cel operacyjny – Wzmocnienie i rozwój oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb trzebiatowskiej gospodarki

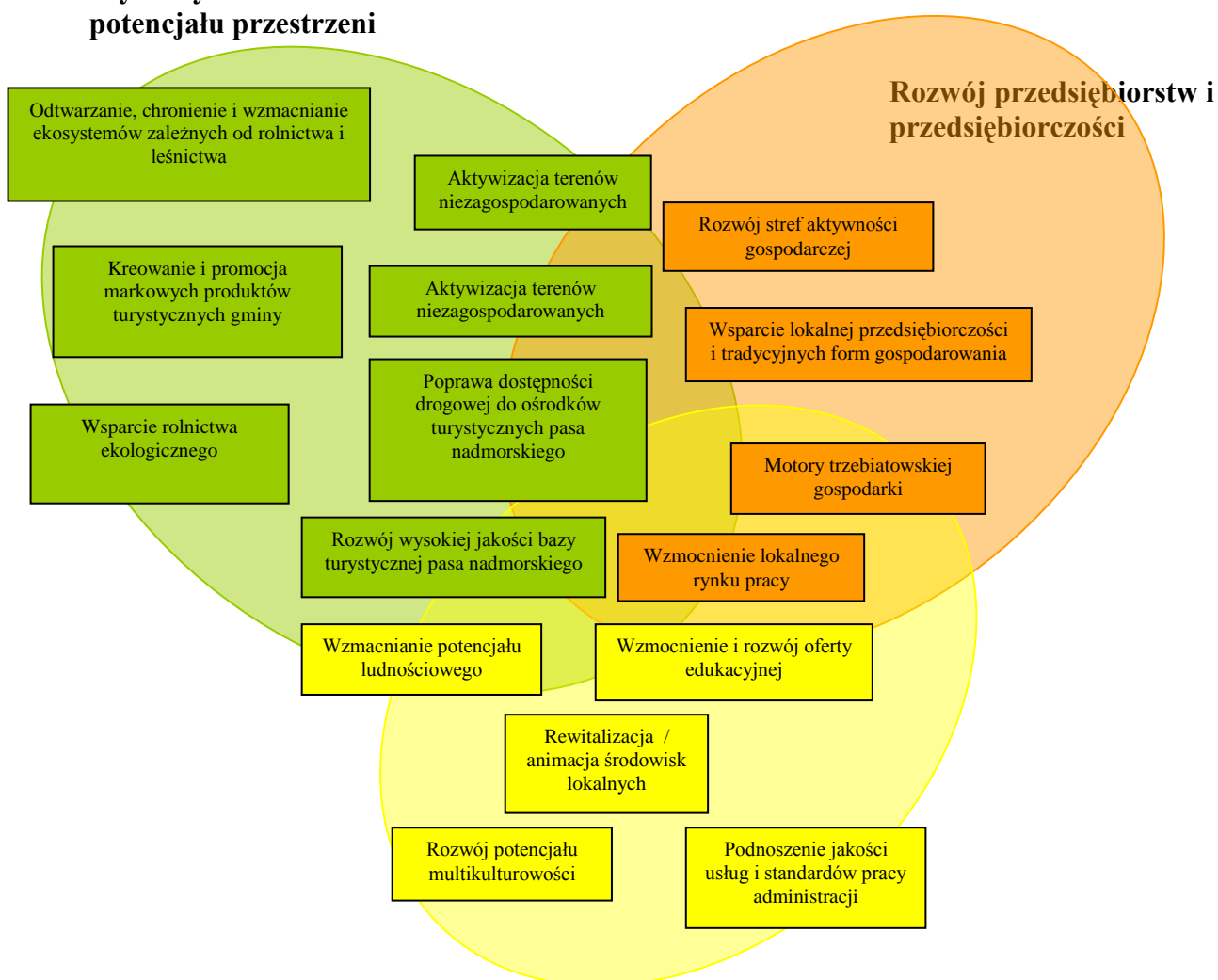
Cel operacyjny – Rewitalizacja/ animacja środowisk lokalnych

Cel operacyjny – Rozwój potencjału multikulturowości

Cel operacyjny – Podnoszenie jakości usług i standardów pracy administracji

Mapa logiczna celów Strategii

Wykorzystanie i wzmocnienie potencjału przestrzeni

Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

SYSTEM REALIZACJI

Strategia jest dokumentem, w którym określono najważniejsze kierunki rozwoju. Kierunki te wybrano z wielu możliwych alternatyw i potrzeb rozwojowych gminy i stanowią one o tym, że Strategia jest dokumentem wyboru. W tym sensie Strategia wskazuje priorytetowe dziedziny inwestowania ograniczonych zasobów budżetowych, określone w brzmieniu celów, które uznano za kluczowe dla trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Zakłada się, że Strategia będzie przede wszystkim podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć. Podstawą skutecznej realizacji strategii rozwoju jest bowiem reagowanie na ujawniające się różnice między jej założeniami a rzeczywistością, w związku z czym Strategia jest dokumentem otwartym, umożliwiającym wprowadzenie zapisów wynikających ze zmieniających się warunków.

Realizacja poszczególnych zadań ma złożyć się na osiągnięcie celów operacyjnych, a przez nie na realizację celów pośrednich, za ich pośrednictwem zaś - celów strategicznych, tak aby w efekcie końcowym zrealizowany został cel nadrzędny, czyli misja gminy Trzebiatów.

Rzeczywista realizacja zapisów Strategii dokona się poprzez zaangażowanie zasobów administracyjnych samorządu lokalnego oraz efektywne włączenie w działania wszystkich zainteresowanych rozwojem gminy instytucji, środowisk oraz podmiotów i osób żyjących i działających na jej obszarze. W perspektywie wdrożeniowej dokument stanie się wyznacznikiem dla budowy i wykorzystania wewnętrznych mechanizmów realizacji polityki rozwoju wykorzystywanych przez samorząd lokalny w toku codziennej pracy administracji. Są one przedmiotem podrozdziału pt. „Tryb wdrożenia strategii”.

A. ZAANGAŻOWANE PODMIOTY

1. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Strategii będzie samorząd gminy. W celu wzmocnienia interwencji i efektywniejszego jej ukierunkowania samorząd gminy będzie współpracował z wieloma partnerami. Należą do nich głównie: samorząd powiatu gryfickiego, samorząd województwa zachodniopomorskiego, ościenne jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, oraz inne instytucje.

2. Ważnym partnerem w realizacji Strategii będą władze regionu i powiatu, z którymi uzgadniane będą strategiczne przedsięwzięcia istotne zarówno z punktu widzenia rozwoju

gminy, jak i powiatu, przede wszystkim w formie kontraktu samorządowego (dodatkowo służyć to będzie wieloszczeblowej koordynacji interwencji prowadzonej z poziomu lokalnego, powiatowego oraz regionalnego). Stanowisko gminy, które stanie się podstawą uzgodnień i zobowiązań zawieranych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz z instytucją zarządzającą regionalnymi programami operacyjnymi, będzie przygotowywane na podstawie Strategii i w konsultacji z partnerami w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w realizację konkretnych przedsięwzięć.

3. Współpraca z partnerami polegać będzie głównie na uzgadnianiu i wspólnej realizacji przedsięwzięć rozwojowych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, wpisujących się w cele Strategii. Współpraca ta może być prowadzona w oparciu o analizy problemów rozwojowych i konsensus dla osiągania wspólnego interesu partnerów. Efektem współpracy powinny być uzgodnione i spójne pakiety przedsięwzięć z różnych obszarów tematycznych, służące wykorzystaniu szans rozwojowych i przełamaniu barier cechujących dany obszar. Ujęte w pakietach przedsięwzięcia powinny uzyskać priorytetowy dostęp do różnych instrumentów wsparcia pozostających w dyspozycji samorządu województwa (o ile spełnią formalne warunki uzyskania wsparcia i osiągną na czas odpowiedni stopień gotowości realizacyjnej).

B. TRYB WDROŻENIA STRATEGII

Strategia będzie wdrażana w pełnej zgodności z zapisami aktów prawnych regulujących działalność samorządu terytorialnego, a także wewnętrznymi regulaminami lokalnej administracji samorządowej. Wdrożenie Strategii winno się odbywać z wykorzystaniem niżej opisanych narzędzi. Przyjmując jednak, że proces wdrożeniowy jest wypadkową zarówno uwarunkowań wewnętrznych, jak i czynników zewnętrznych, na które samorząd nie ma wpływu – zakłada się, że konfiguracja wykorzystania narzędzi wdrażania Strategii będzie podlegała zmianom odpowiadającym na bieżąco na pojawiające się potrzeby. Oznacza to, że samorząd lokalny może wykorzystywać jednocześnie wszystkie niżej wymienione narzędzia lub tylko wybrane. Narzędzia te mogą być tworzone i wdrażane jednocześnie lub według zaplanowanej ścieżki przyczynowo-skutkowej. W zależności od potrzeb narzędzia te mogą podlegać aktualizacji, modyfikacji, bądź też wycofaniu.

Bieżąca działalność samorządu – uwzględniając zapisy Strategii samorząd realizuje bieżące działania o charakterze administracyjnym i rozwojowym w oparciu o zapisy ustawowe, strukturę działania administracji samorządu lokalnego oraz wypracowaną praktykę.

Lokalne programy operacyjne – Zostaną one przygotowane i wdrożone dla dwóch kluczowych dla rozwoju gminy obszarów aktywności samorządu – sfery gospodarczej i społecznej. Programy mają charakter uszczegółowionych koncepcji realizacji przedsięwzięć w danym obszarze tematycznym, z uwzględnieniem przedmiotu, lokalizacji, czasu realizacji i źródeł finansowania poszczególnych inwestycji. W obu przypadkach programy stanowić będą szczegółowe zestawienie działań polegających na racjonalnym wydatkowaniu nakładów inwestycyjnych w danym obszarze na terenie gminy. W razie potrzeby wskazane zostanie etapowanie prac. Programy operacyjne zostaną poddane corocznej ewaluacji i adaptacji do uwarunkowań administracyjno – finansowych.

Programy działania – Dla wybranych obszarów aktywności samorządu zostaną zaktualizowane bądź utworzone programy działania określające działania podejmowane w określonych dziedzinach życia. Odpowiadają one strukturze i zakresowi kompetencji jednostek organizacyjnych administracji samorządu lokalnego, przy czym logikę ich wyznacza pragmatyka działania i współpracy ze społecznością lokalną, a nie zakres obowiązków przypisany do poszczególnych stanowisk pracy w ramach administracji samorządowej. Programy działania powinny zostać określone przynajmniej dla następujących obszarów tematycznych: kultura, współpraca o organizacjami pozarządowymi. Programy będą konsultowane ze społecznością, oraz weryfikowane i oceniane pod kątem realizacji we współpracy ze społecznością gminy.

Plany inwestycyjne – W zakresie kompetencji samorządu lokalnego oraz tych obszarów, które stanowią sferę współdziałania samorządu i partnerów zewnętrznych, gdzie istnieje potrzeba zdefiniowania priorytetów realizacyjnych (np. w kontekście skutecznego zabiegania o środki zewnętrzne) zostaną określone rzeczowe plany inwestycyjne. Ich przedmiotem będzie zakres, szacowany koszt i przewidywany okres realizacji przedmiotowej inwestycji. Plany inwestycyjne powinny zostać określone przynajmniej dla następujących obszarów inwestycyjnych: infrastruktura drogowa, komunalna, teleinformatyczna, infrastruktura ochrony środowiska. Zdefiniowane w planach inwestycyjnych przedsięwzięcia muszą nawiązywać do określonych w Strategii zapisów dotyczących diagnozy sytuacji gminy,

kierunków Rozwoju oraz ogólnego systemu monitoringu realizacji strategii. Plany inwestycyjne będą konsultowane ze społecznością, oraz weryfikowane i oceniane pod kątem realizacji we współpracy ze społecznością gminy.

Procedury prorozwojowe – Dla wybranych obszarów realizacji Strategii zostaną sformułowane, zaktualizowane lub ocenione istniejące procedury postępowania administracji samorządowej służące efektywnemu wdrażaniu zapisów dokumentu i osiągnięciu zdefiniowanych celów. Procedury nakierowane są na uzyskanie maksymalnych korzyści przez beneficjentów Strategii oraz potencjału związanego z aktywnością społeczności lokalnych oraz zewnętrznych partnerów samorządu. Są one wykorzystywane w przypadku potrzeby przeprowadzenia działań prorozwojowych, w tym na rzecz cyklicznego wyłaniania partnerów i przedsięwzięć służących realizacji celów rozwojowych zawartych w Strategii. Instrumenty tego rodzaju stosowane będą w szczególności w odniesieniu do następujących sfer działalności: planowanie przestrzenne (konsultacje odnośnie celów i form zagospodarowania terenu), aktywizacja inwestycyjna (określanie charakteru funkcjonalnego poszczególnych lokalizacji, wyłanianie podmiotów podejmujących działania na rzecz zagospodarowania terenu, działalność organizacji pozarządowych na terenach powierzonych w dzierżawę), polityka społeczna (uzgadnianie obszarów i przedmiotu wsparcia), wsparcie aktywności obywatelskiej (przyznawanie wsparcia i dotacji), turystyka (np. określanie charakteru i przebiegu szlaków turystycznych)

Instrumenty wsparcia – W zakresie znajdującym się poza kompetencjami samorządu lokalnego, ale ujętym w Strategii w uznaniu dla wagi przedmiotowych zagadnień, samorząd lokalny dołoży wszelkich starań na rzecz możliwie efektywnego wsparcia podejmowanych inicjatyw i przedsięwzięć.

C. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Realizacja Strategii odbywać się będzie w zdecydowanej większości w oparciu o środki publiczne. Dla efektywnej i skutecznej realizacji Strategii powinny być to środki wewnętrzne dostępne na poziomie województwa, do których zaliczamy:

- budżety jednostek samorządu terytorialnego (gmin Trzebiatów, powiatu gryfickiego, województwa zachodniopomorskiego),

- budżet państwa (budżet wojewody, środki ministrów skierowane na realizację programów resortowych na terenie gminy Trzebiatów),
- budżety funduszy celowych (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
- budżety oddziałów regionalnych agencji rządowych (np. ARiMR, ANR, AMW),
- środki Unii Europejskiej w ramach instrumentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego i regionalnej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Oprócz środków dostępnych na poziomie województwa do realizacji Strategii będą wykorzystywane środki zewnętrzne, takie jak:

- środki UE w ramach instrumentów krajowych Programów Operacyjnych, krajowej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz środków Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- kredyty bankowe oraz inne zwrotne instrumenty finansowe.

Do wypełniania zapisów Strategii angażowane będą również środki prywatne. Stopień zaangażowania środków prywatnych (tzw. efekt dźwigni finansowej) będzie wskazywał na trafność wybranych do realizacji działań.

D. MONITOROWANIE STRATEGII

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania i godności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nim także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Aby monitorowanie stało się skutecznym narzędziem wdrażania Strategii, powinno charakteryzować się następującymi zasadami:

- **Wiarygodność** - informacja musi być opierać się na rzeczywistych, rzetelnych danych. Nierzetelne dane systemu monitorowania mogą spowodować ryzyko podjęcia niewłaściwych działań korygujących.

- **Obiektywność** - monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny, nie zakłóconej subiektywnością.
- **Realizm** - monitorowanie musi dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.
- **Koncentracja na strategicznych elementach** - monitorowanie skupiać się będzie na dziedzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyleń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji działań lub ich zatrzymanie.
- **Elastyczność monitorowania** - sam proces monitorowania musi być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach realizacji.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA CELÓW STRATEGII

<u>Cel strategiczny I – Wykorzystanie i wzmocnienie potencjału przestrzeni</u>	
Cel operacyjny	Wskaźniki (źródło danych)
Kreowanie i promocja markowych produktów turystycznych gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość działań promocyjnych (badania ankietowe); - Udzielone noclegi ogółem (GUS);
Rozwój wysokiej jakości bazy turystycznej pasa nadmorskiego	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekty turystyczne ogółem (GUS); - Zatrudnieni w Sekcji I (zakwaterowanie i usługi gastronomiczne) (GUS);
Poprawa dostępności drogowej do ośrodków turystycznych pasa nadmorskiego w oparciu o infrastrukturę powojсковą	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg (wojewódzkich, powiatowych i gminnych); - Średnia prędkość przejazdu transportem drogowym (Plan podróży www.viamichelin.pl);
Aktywizacja terenów niezagospodarowanych	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość inwestycji (badania ankietowe); - Ilość miejsc pracy stworzonych dzięki inwestycjom (badania ankietowe, PUP);
Wsparcie rolnictwa ekologicznego	<ul style="list-style-type: none"> - Ekologiczne gospodarstwa rolne - udział powierzchni użytków rolnych w użytkach rolnych ogółem (GUS, badania ankietowe); - Zużycie nawozów mineralnych (GUS, badania ankietowe);
Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - Odnowienia lasów i zalesienia (GUS, LP); - Powierzchnia gminy o szczególnych walorach przyrodniczych (RDOŚ, LP);
<u>Cel strategiczny II - Rozwój przedsiębiorstw i przedsiębiorczości</u>	
Cel operacyjny	Wskaźniki (źródło danych)
Rozwój stref aktywności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia oferowanych terenów przeznaczonych pod inwestycje będących w ofercie samorządu gminy (dane własne samorządu); - Nowe miejsca pracy w strefach aktywności gospodarczej (PUP, badania ankietowe);

Motory trzebiatowskiej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeszkolonych mieszkańców w zakresie specjalizacji regionalnej (turystyki, kosmetologii, geriatry, fizykoterapii, medycyny) (badania ankietowe, WUP); - Liczba słuchaczy językowych szkolonych na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (badania ankietowe, WUP);
Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i tradycyjnych form gospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> - Podmioty wg klas wielkości (GUS); - Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych (GUS);
Wzmocnienie lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik zatrudnienia (GUS, IS, PUP); - Stopa bezrobocia (PUP, GUS);
Cel strategiczny III - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	
Cel operacyjny	Wskaźniki (źródło danych)
Wzmacnianie potencjału ludnościowego	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba placówek działających w dziedzinie opieki, terapii i profilaktyki (badania ankietowe); - Saldo migracji (GUS);
Wzmocnienie i rozwój oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb trzebiatowskiej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - Stopień pokrycia potrzeb gospodarki na poszczególne kierunki kształcenia (badania ankietowe); - Skolaryzacja w zasadniczych i średnich szkołach zawodowych (OKE, dane powiatowe, badania ankietowe);
Rewitalizacja/ animacja środowisk lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> - pracujący w organizacjach (GUS, badania ankietowe) ; - Liczba stowarzyszeń i fundacji na 1000 mieszkańców (GUS);
Rozwój potencjału multikulturowości	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba imprez i inicjatyw wspierających tożsamość lokalną (badania ankietowe); - Wskaźnik tożsamości lokalnej (badania ankietowe);
Podnoszenie jakości usług i standardów pracy administracji	<ul style="list-style-type: none"> - Odsetek obywateli korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną wśród osób posiadających - szerokopasmowy dostęp do Internetu w gospodarstwach domowych / w tym do przekazywania wypełnionych formularzy (GUS, badania ankietowe); - Procent wydatków budżetowych objętych budżetem obywatelskim (dane własne samorządu);

E. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM STRATEGII

Zaproponowane w Strategii cele i działania zostały określone w oparciu o dostępny aktualnie stan wiedzy na temat zjawisk zachodzących na terenie gminy i w jego otoczeniu. Dlatego należy pamiętać, iż na etapie planowania Strategii nie da się przewidzieć wszystkich okoliczności sprzyjających realizacji danego zamierzenia, jak i przeszkód (finansowych, organizacyjnych, jak i formalnych), które utrudnią lub uniemożliwią prawidłowe jej wdrożenie. Dlatego właśnie wszystkie zaproponowane działania należy traktować w sposób

otwarty, pozwalający na modyfikacje i zmiany w oparciu o zmieniające się okoliczności i nowe pomysły, zrodzone przy kolejnej aktualizacji tego dokumentu.

Całość kosztów związanych z realizacją Strategii nie jest w tym momencie możliwa do określenia. Składają się na nią budżety gminy, innych jednostek sektora finansów publicznych, fundusze zewnętrzne i praca osób zaangażowanych w rozwój gminy.